

זו היה רוב רופף. והיה לה יריב ברור: סיעת בגין.

★★★
בגין וגנרל נאג'ב

למזנו של מנחם בגין בתנועת החרות מבוסס, קודם כל, על יוקרתו האישית העצומה בקרב אנשיהשורה. רבבות אנשי חרות ברחבי הארץ, ובעיקר בקרב צעירי ישראל השניה, יכולים לשכר את עצמם בקריאות "בגין לשלטון" הם מוכנים לכל מעשה, אלים ככל שיהיה, למען גיבורם. אך בתנועה עצמה מבוסס שלטון בגין על צמרת מגובשת יותר. היא מורכבת משני חלקים:

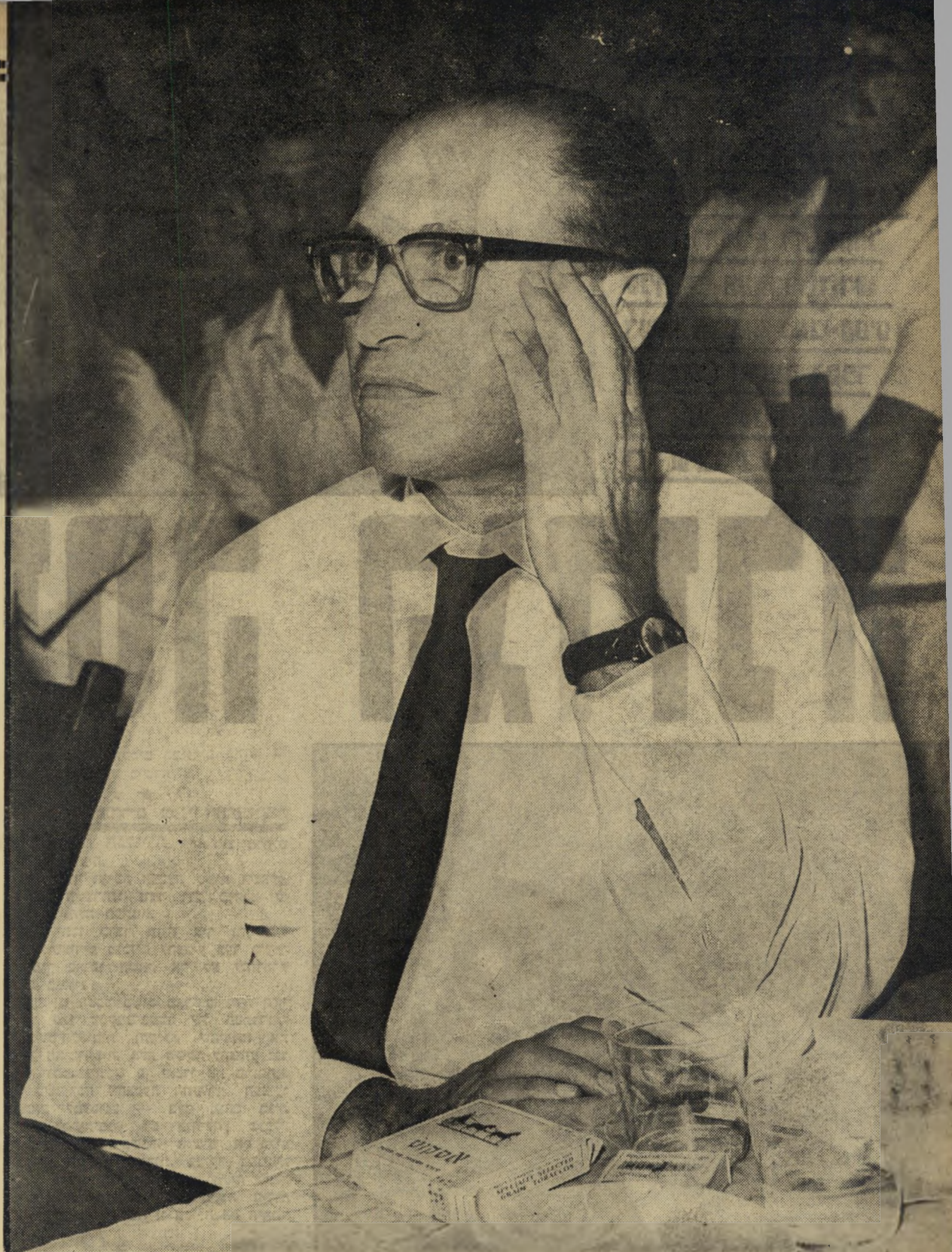
● מעגל פנימי של ראשי אצ"ל לשעבר, חברי מפקדתו של בגין. אלה כוללים את חבריהכנסת אריה בן-אליעזר, יעקב מרדור, היים לנדאו, אסתר רויאל-נאור.

● ריביוניסטים ותיקים, שאין להם מעמד עצמאי, ושמוקדם בצמרת כרוך בי נאמנותם האישית לבגין. אלה כוללים אנשים כמו יוחנן באדר, יוסף שופמן, בנימין אבניאל.

כאשר נוצרה הקנוניה שוסטק-תמיר, לא היה לשוסטק איכפת לצאת להתקפה גלויה על בגין. אבל תמיר, שאין לו כוח עצמאי משלו בתנועה, הבין שבשבילו זוהי דרך של התאבדות. לכן שירטט קו אחר, עקלקל יותר: להילחם באנשי הצמרת, תוך תשלום מס-שפתיים להנהגת בגין עצמו.

למראיתעין, היתה זאת טאקטיקה מחוכמת. תמיר קיווה לחסל את כל אנשי בגין, לתפוס את עמדתהכוח של תפקיד יו"ר ההנהלה, להשאיר את בגין במישרתהכבוד של יושב-ראש התנועה. אילו הצליח קשר זה, היה בגין הופך לשלט בלבד, מעין גנרל נאג'ב של התנועה, ואילו הכוח הממשי היה נשאר בידי שוסטק (כשליט המגנון), תמיר (המנהיג כלפי חוץ) ואברהם טיאר (כטריבון של ישראל השניה).

גם צורת הביצוע תוכננה בצורה מחוכמת. הקושרים התכוננו לנצל את גורם האפתעה, להעמיד את בגין ברגע המכריע בפני עובדה קיימת, להכריח אותו לקבל את הדין — כאלטרנטיבה להדחה גלויה ומבישה. מנחם בגין סיכל תוכנית זו. הוא הבין מייד כי הקשר נועד לחסל אותו אישית ככוח פוליטי, להוציא את התנועה מידיו.

נדהם ומזועזע, אלים מנחם בגין לעבר הבמה, שם מתחילה להתגלות הקנוניה נגדו

המתקרבת. המכונה שלהם לא הוכנה למאבק, לא גויסה לפעולה. אחרי שנים ארוכות של שלטון בלעדי היו אנשי בגין כה בטוחים בעצמם, שוילולו בכל ההכנות של יריביהם. דבר זה היה בעוכריהם.

★★★

נשואין של נוחיות

בהתכננה הוועידה, היה די בנייר, בעפרון ובידיעת שמות הצירים כדי לגלות כי נוצר — בצורה מיקרית כזאת — רוב אופוזיציוני. די היה לחבר יחד את 180 צירי הע"ל, 100 הסטודנטים והצעירים ועוד 20-30 אינטרסטים בלתי-מרוצים, כדי ליצור רוב מוחלט בוועידה.

האיש שעשה זאת היה אליעזר שוסטק, מנהיג הסתדרות-העובדים-הלאומית. הקבר צה של הע"ל, המחוקקה במגנון השלטוני של הסתדרות הקטנה וקופת-החולים שלה, לא השתנתה מזה 25 שנה. היא יודעת בדיוק מה היא רוצה: לשמור על כוחה.

לשמור — נגד מי? קודם כל, נגד המזימה לחסל אותה ולהעביר את חברי הע"ל ל הסתדרות הכללית. בשביל עסקני הע"ל,

(ברית הצה"ר) לפני קום המדינה, הוא בא כביכול — למנוע בושות, להעלים מעיני הציבור את מיעוט המשתתפים בבחירות. למעשה זוהי שיטה נוחה לסדר עניינים בדרג של עסקנים, שרבים מהם הם עסקנים מקצועיים בשכר.

כאשר התכנסה, איפוא, הוועידה, היה הרכבה מיקרי למדי. לא התכרים הכריעים, ובחודאי לא הבוחרים. היתה זאת התחברות מיקרית של עשרות מפתחות מקומיים.

התוצאה היתה מורגשת היטב: מבין 600 צירי הוועידה, היו 180 אנשי הסתדרות העובדים הלאומית. זהו ייצוג שהוא חסר כל פרופורציה לגבי הכוח האמיתי של הע"ל בין בוחריו התנועה.

כ-100 צירים היו נציגי הסטודנטים. זהו מיספר מגוחך ממש, כי לסטודנטים יש חלק אפסי בקרב ציבור-הבוחרים של חרות, ולחרות יש חלק קטן מאד בקרב ציבור הסטודנטים.

ואילו להמוני ישראל השניה, המספקים לחרות רבבות-רבבות של קולות, והרוחשים אימון עיוור — הגובל בחרדת-קודש — למנחם בגין, היה בהעידה ייצוג קטן בלבד.

מה גם שבגין ואנשיו כלל לא הרגישו בנעשה, ולא התייחסו ברצינות לוועידה

„קנו אותי“

צועק אבוקסיס, מזכיר הסניף ב יפו, אל המיקרופון המת. בן-אליעזר (מימין) ויגאל כהן מחליפים ביניהם מבטישינאה.

הוא גם הבין כי הקושרים, שיש להם רוב מיקרי בוועידה, הם מיעוט מבוטל בקרב אוהדי התנועה ובוחריה. הוא החליט לפנות, מעל במת הוועידה, אל הרגשות של המונים אלה.

הוא נטק בדרך של התפטרות. היה לכך ריח בן-גוריוני — סיגנון של תקופה קודמת, כי כמו בן-גוריון בהזדמנויות שונות, לא אמר בגין בגלוי למה הוא מתפטר, ולשם מה. הוא התעקש לתת סיבות פוליטיות כלליות — ובלבד שלא יאשימו אותו בחימרון של סחיטה. אך איש לא יכול היה להתעלם מתוכנו